

Cardium edule L. var. *clodiensis* Renier

door

C. BRAKMAN.

Bij het bestudeeren van schelpen, die door een schelpenzuiger in de Westelijke helft van de Westerschelde waren opgebracht, vond ik in betrekkelijk klein aantal een kleine, zeer breede vorm van *Cardium edule* L. Bij vergelijking met de variëteiten dezer soort, die vermeld worden in *Mollusques Marins* du Roussillon door Bucquoy, Dautzenberg en Dollfus bleek, dat het de hierboven vermelde variëteit was. Zij is gemakkelijk herkenbaar door de volgende verschillen met de forma *typica*: 1e is zij aanmerkelijk kleiner, 2e is zij tamelijk dun van schelp, 3e is zij bijna gelijkzijdig, 4e is zij naar verhouding veel breeder, 5e zijn de schelpen minder diep, 6e bedraagt het aantal ribben op de buitenzijde der schelp meestal 2 à 3 minder, 7e vertoont de schelp aan de ventrale zijde meestal een bocht in de achterste helft, 8e is de schelp aan de achterzijde meer afgeknot. (Bij de kokkel verstaat men onder de achterzijde dat gedeelte, dat in den natuurlijken stand naar boven is gekeerd en dat de bekende purpervlek vertoont.)

In ongeveer twee hectoliter schelpen vond ik zeventig exemplaren. De schelpen waren van verschillende plaatsen afkomstig, zoodat wij vermoedelijk niet met een plaatselijke variëteit te doen hebben. Veel meer maakt het den indruk, dat zij verspreid tusschen de normale *Cardiums* voor moeten komen.

Opmerkelijk is de bocht in de achterste helft van de buikzijde van de schelp. In de twee figuren op plaat 47 van B. D. & D., hierboven genoemd, komt deze bocht bij de eene schelp bijna niet voor en bij de andere meer in het midden. Deze bocht wordt gevormd door een onregelmatigheid in de groeilijnen, welke eerst duidelijk zichtbaar wordt in het jongste gedeelte der schelp, dus in de laatste levensperiode van het dier. De schelp wordt op die plaats dunner en krijgt daar een eenigszins ziekelijk voorkomen. Het komt mij voor, dat wij hier eer met een ziekelijke afwijking dan met een normale plaatselijke vormvariëteit te doen hebben. Het lijkt waarschijnlijk, dat een vorm van ziekte de groei in grootte en dikte remt en tenslotte een vroegtijdig afsterven veroorzaakt.